§ 117 Dnr 2026-000172

Svar på remiss över promemorian Kommunal och regional finansiering av flyglinjer med allmän trafikplikt

Beslut

Lycksele kommun ställer sig positiv till att kommuner och regioner ges möjlighet att bidra till utvecklingen av flygtrafik med allmän trafikplikt. Samtidigt konstaterar kommunen att de ekonomiska förutsättningarna att utnyttja denna möjlighet är begränsade.

Lycksele kommun anser därför att det är avgörande att staten även fortsättningsvis tar ett tydligt och långsiktigt ansvar för att upprätthålla fungerande flyglinjer.

Ärendebeskrivning

Regeringen gav i april 2024 Trafikverket i uppdrag att utreda, förbereda och vidta nödvändiga åtgärder för att ge kommunala och regionala myndigheter möjlighet att komplettera det statliga utbudet av flyglinjer med allmän trafikplikt (LI2024/00920). Trafikverket redovisade uppdraget den 31 januari 2025 i rapporten Ökat regionalt inflytande avseende flyglinjer med allmän trafikplikt.
I en ny promemoria utvecklar Landsbygds- och infrastrukturdepartementet Trafikverkets förslag genom att föreslå ändringar i lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter och en ny förordning om kommunal och regional finansiering av flyglinjer med allmän trafikplikt och föreslår att kommuner och regioner ska få möjlighet att ingå avtal med staten om att medfinansiera statliga flyglinjer under förutsättning att flyglinjerna omfattas av allmän trafikplikt som har beslutats i enlighet med EU:s lufttrafikförordning. De ska även få finansiera och ingå avtal med luft-trafikföretag om att utföra lufttrafik på flyglinjer under förutsättning att flyglinjerna omfattas av allmän trafikplikt som har beslutats i enlighet med EU-förordningen och att bestämmelserna i den förordningen följs.
Landsbygds- och infrastrukturdepartementet har remitterat förslaget till ett flertal kommuner och regioner, däribland Lycksele kommun.

Samlad bedömning

Lycksele kommun delar ambitionen att förbättra tillgängligheten i hela landet, men konstaterar att den föreslagna reformen i begränsad

utsträckning svarar mot behoven i kommuner med svagare ekonomiska förutsättningar.
Det är därför av avgörande betydelse att staten även fortsättningsvis tar ett tydligt ansvar för att säkerställa tillgänglighet genom flygtrafik med allmän trafikplikt.

Synpunkter

Statens ansvar för tillgänglighet

Flygtrafik med allmän trafikplikt används i de fall där regelbunden linjetrafik inte kan bedrivas på kommersiella villkor och syftar till att säkerställa tillgänglighet till berörda regioner.
För Lycksele kommun är detta en grundläggande funktion för såväl invånare som näringsliv. Kommunen vill därför understryka att detta även fortsatt måste vara ett centralt statligt ansvar.

Begränsade möjligheter att medfinansiera

Förslaget innebär att kommuner och regioner frivilligt kan medfinansiera trafik, men att de samtidigt ska ta fullt kostnadsansvar för tillkommande åtgärder.
För Lycksele kommun innebär detta att möjligheten i praktiken är svår att använda. Reformen medför därmed inte någon reell förstärkning av tillgängligheten för kommuner med begränsade resurser.

Risk för kostnadsövervältring

Promemorian lyfter att det finns en oro för att kostnader kan förskjutas från staten till kommuner och regioner.
Kommunen delar denna oro och ser en risk att förväntningar på medfinansiering uppstår över tid, vilket i praktiken kan minska statens ansvar.

Risk för ökade regionala skillnader

Eftersom möjligheten att medfinansiera beror på ekonomiska resurser finns en risk att tillgängligheten utvecklas olika i olika delar av landet.
Kommuner med starkare ekonomi kan förbättra sina förbindelser, medan mindre kommuner saknar denna möjlighet. Detta riskerar att förstärka geografiska skillnader baserat framförallt på det lokala skatteunderlaget.

Obalans mellan nytta och kostnadsansvar

Kommunen vill särskilt uppmärksamma att nyttan av flygtrafik med allmän trafikplikt i många fall uppstår utanför den finansierande regionen.
Resandeströmmarna är i hög grad riktade mot större nationella och internationella noder, där en betydande del av den ekonomiska och samhälleliga nyttan realiseras.
Förslaget innebär samtidigt att ansvaret för att initiera och finansiera trafik i hög grad ligger på den enskilda kommunen eller regionen. Detta skapar en tydlig obalans där kostnaden för att upprätthålla nationellt viktiga förbindelser riskerar att falla på mindre kommuner, medan nyttan i stor utsträckning uppstår i större tillväxtregioner.

En sådan ordning bygger i praktiken på att perifera delar av landet själva ska bära kostnaden för att upprätthålla sin tillgänglighet till nationella centrum. Detta riskerar att leda till att samhällsekonomiskt motiverad trafik inte etableras eller upprätthålls.
Detta är särskilt problematiskt för mindre kommuner där flygtrafiken utgör en grundläggande förutsättning för att över huvud taget upprätthålla funktionella kopplingar till nationella transportnav.

Påverkan på befintliga linjer

Promemorian pekar på att ökade kostnader kan leda till att Trafikverket tvingas prioritera mellan olika flyglinjer.
Lycksele kommun ser en risk att detta påverkar befintliga statligt upphandlade linjer negativt, särskilt i kommuner som saknar möjlighet till egen finansiering.

Betydelsen av befintlig trafik

Den nuvarande flyglinjen med allmän trafikplikt är av avgörande betydelse för kommunens tillgänglighet och utveckling.
Lycksele kommun vill därför särskilt framhålla vikten av att befintliga flyglinjer ges stabila och långsiktiga förutsättningar.

Beslutet skickas till

Regeringskansliet
VD Lycksele Airport AB
Verksamhetschef